

Regeringen
(U2015/453/UC)

Yttrande över promemorian Översyn av folkhögskollärarexamen

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har uppmanats att yttra sig över förslagen till författningsändringar i ovannämnda promemoria. UKÄ instämmer i förslagen till justering av examensbeskrivningen i bilaga 2 till högskoleförordningen. Det är positivt att examensmålen tydligare knyter an till den utbildningsvetenskapliga kärnan som finns i övriga lärarexamina, eftersom detta bland annat leder till en harmonisering med övrig lärarutbildning. Det är även positivt att promemorian tydliggör kunskapen om den vetenskapliga grunden i det första examensmålet som framgår under kunskapsformen kunskap och förståelse.

UKÄ avser med detta yttrande att avge kortfattade generella ställningstaganden och kommenterar sedan förslagen till justering av examensbeskrivningen per kunskapsform samt avslutar med en specifik synpunkt.

Bakgrund:

Nedan ges en bakgrundsbeskrivning till förslagen till justering av examensbeskrivningen i bilaga 2 till högskoleförordningen:

- I propositionen *Bäst i klassen – en ny lärarutbildning* gjorde regeringen bedömningen att folkhögskollärarexamen ska ses över i särskild ordning. Regeringen uppdrog då till en översyn av ovannämnda utbildning.
- I uppdraget angavs att förslagen till följd av översynen skulle rymmas inom befintliga ekonomiska ramar och inte överstiga dagens kursfordringar om 60 högskolepoäng.
- Översynen visade på behovet av att justera examensbeskrivningen till folkhögskollärarexamen i bilaga 2 till högskoleförordningen. Några skäl till detta är: Folkhögskolorna bedriver idag sin verksamhet allt mer heterogent och rekryterar fler studenter i behov av att komplettera sin skolgång, och dessa är idag yngre än tidigare. Även studenter med någon form av psykisk funktionsnedsättning har ökat, liksom andelen utlandsfödda med svårigheter att behärska det svenska språket i tal och skrift. Dessa ändrade förutsättningar, kräver enligt översynen nya former av kompetens hos folkhögskollärarna och motiverar en justering av examensbeskrivningen.
- De ändringar som föreslås syftar till att å ena sidan vidga förståelsen för den verksamhet som bedrivs på dagens folkhögskolor och å andra sidan tydliggöra folkbildningens betydelse som samhällsfenomen. Ändringarna knyter även an

till den utbildningsvetenskapliga kärna som finns i övriga lärarutbildningar. Vidare syftar de föreslagna justeringarna till att vara mer hållbara över tid samt överensstämma med formalia för examensbeskrivningarna i bilaga 2 till högskoleförordningen.

UKÄ:s synpunkter

Generellt tillstyrker UKÄ förslagen till författningsändringar. Det är positivt att examensmålen för folkhögskolläraryxamen harmoniserar med dem för övrig lärarutbildning, men även att de på ett tydligare sätt knyter an till de förutsättningar som är specifika för yrkesverksamma folkhögskollärare. UKÄ ser även positivt på de förtydliganden som föreslås avseende den utbildningsvetenskapliga kärnan och att den vetenskapliga grunden nu tydligare lyfts fram under kunskapsformen kunskap och förståelse. UKÄ har inga synpunkter beträffande de förändringar som föreslås under rubriken *Övrigt* i examensbeskrivningen.

Målen kunskap och förståelse

Som tidigare nämnts så tillstyrker UKÄ förslaget till justering som innebär att en student efter avslutad utbildning ska kunna ”visa kunskap om folkbildningens vetenskapliga grund och om dess betydelse för yrkesutövningen”. Detta är en skärpning, vilket UKÄ välkomnar, gentemot tidigare lydelse, som inte angav den vetenskapliga grunden. Under denna kunskapsform ser även UKÄ generellt positivt på att den utbildningsvetenskapliga kärnan tydliggörs. Särskilt beträffande att såväl kunskap om bedömning som kunskap i pedagogiska-didaktiska perspektiv nu framgår, vilket var något som UKÄ (dåvarande Högskoleverket) betonade som viktigt i sitt remissvar på utredningen *En hållbar lärarutbildning* (SOU 2008:109).

Målen färdighet och förmåga

UKÄ ser positivt på att förslagen till justeringar bättre harmoniserar med hur examensmålen är formulerade för övriga läraryxamina. Däremot menar UKÄ att det är olyckligt att skrivelsen om förmågan ”... att inse betydelsen av olika mediers roll för denna” stryks i examensmålet som anger förmågan att hantera digitala verktyg, i synnerhet då även värderingsförmågan ”att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter” utgår under kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt.

Målen värderingsförmåga och förhållningssätt

UKÄ anser det olyckligt att förmågan ”att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter” utgår i förslaget. I just detta fall harmoniserar dessutom inte justeringen av examensmålet med övriga lärarexamina.

Möjligheten till praktik

I uppdraget ingick inte att ta ställning till utbildningens längd. UKÄ har således valt att inte kommentera detta. Däremot vill myndigheten problematisera den begränsade möjligheten till praktik, eller som i andra lärarutbildningar verksamhetsförlagd utbildning (VFU), som följer av det faktum att utbildningen endast omfattar 60 högskolepoäng. UKÄ ser det som viktigt att studenterna får möjlighet att praktisera de nya kunskaper och förmågor som de erhållit i de teoretiska delarna av utbildningen.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Harriet Wallberg efter föredragning av utredaren Robert Östberg i närvaro av strategi- och planeringsansvarige Per Westman och t.f. avdelningschefen Karin Järplid Linde.

Harriet Wallberg

Robert Östberg